

स्नेहबलिनोरिति किम् ?...अंसवान् दुर्बलः CāndraVr. on iv. 2. 101; अन्यत्र अंसवती गौः । अंसवान् दुर्बलः KāśiVr. on P. v. 2. 98.

अंसवर्तनिक (aṃsa-vartanika) *n.* a gesture in dance मणिबन्धप्रकोष्ठांसवर्तनाच्चलितोद्धृतैः । किञ्चित्साचिनतं शीघ्रं विधायोपरिलोडनैः ॥ परागयोमुखत्वेन लुठितैरुसः पुरः । ततश्चेच्चलितैः पाण्योः कुटिलैः पार्श्वयोर्द्वयोः ॥ युगपत् क्रमतो यद्वा भूयते यत्र तत् तदा । अंसवर्तनिकं प्रोक्तं तल्लक्षणविशारदैः Nṛtya. 795.

अंसवर्तिन् (aṃsa-vartin) *adj.* situated on the shoulder एतन्निशम्य वचनं वेतालस्यांसवर्तिनस्तस्य । स जगद् KathāSaSāg. xii. 10. 93.

अंसवर्तमन् (aṃsa-vartman) *n.* shoulder-line पश्यतां सयरसेन दोयुगं विम्बिता भ्रुकुटयोःसवर्तमनि । स्वर्दुर्वा हठगलप्रहोच्छ्वसकालपाशकरणि प्रपेदिरे SṛiKaC. 22. 3.

अंसवस्त्र (aṃsa-vastra) *n.* an upper garment अंसवस्त्रोत्तरीयके Pañc-TaPra. 109.

अंसविवर्तित (aṃsa-vivartita) *n.* a gesture in dance विलसत्कूर्परस्त-व्यमणिबन्धप्रकोष्ठकौ । हरतौ पूर्वं समुद्यम्य नर्तनक्रिययान्वितम् । ततस्तौ मस्तका-दूर्ध्वं किञ्चित्साचीविलोलितौ । परागयोमुखीकृत्य चालयित्वा ततः परम् ॥ लुठितौ चेत् पुरो भूमौ तत् स्यादंसविवर्तितम् (वेमः) Bharatakośa 3B. 5.

अंसविवर्तित (aṃsa-vivartita) *adj.* turned towards the shoulder सरतं चांसविवर्तितेन चिबुकनालम्ब्य चेलाञ्चलम् ।...तरुणी स्वैरं परिक्रीडते Sṛṅgā-Ti.(Rā.) 93.

अंसविवर्तिन् (aṃsa-vivartin) *adj.* turning towards the shoulder मुखमंसविवर्ति पश्मलाक्ष्याः कथमप्युत्तमितं न चुम्बितं तत् S'ak. 3. 38 = VakroJi. 131. 3; SāhiDa. 231. 10; Subhāsi. 1273.

अंसविशङ्कट (aṃsa-viśaṅkṭa) *adj.* one who has broad shoulders जय...अंसविशङ्कट...वीर StavMā. 163. 9.

अंसविस्त्रंसमान (aṃsa-visraṃsamāna) *adj.* slipping from the shoulder अंसविस्त्रंसमानवसनः...व्यंसासुरः HarVi. 34. 41.

अंसव्यापिन् (aṃsa-vyāpin) *adj.* covering the shoulders, reaching up to the shoulders अंसव्यापि शकुन्तनीडनित्तं विभ्रज्जटामण्डलम्...मुनिरसौ... स्थितः S'ak. 7. 11 = SaduktiKa. 322. 6; SūktiMu. 109. 33.

अंसशिखर (aṃsa-śikhara) *m. n.* the top of the shoulder अंसशिखरे क्षिप्नोत्तरीयं ततः JānaHa. 2. 79; आस्फालयांसशिखरं शिखरानुकारि HarVi. 11. 72; एकदा च सः...अचल इव मैनाकनामा निश्रीरैधैरंसशिखरावलम्बिमिधूलीकद-म्बप्रालम्बैरभिनवैरुद्गसमानः...बाह्योद्यानमगच्छत् TilaMañ. 105. 4; आलोक्य... अमुष्य काचित् कङ्कालमंसशिखरे शितशूलबद्धम् BhikṣāKā. 6. 11.

अंसशूल (aṃsa-śūla) *m. n.* pain in the shoulders (पिबेच्चूर्णम्) पार्श्वहृत्कटिपृष्ठांसशूले SiddhYo. 26. 49.

अंसशूलघ्न (aṃsaśūla-ghna) *adj.* [f. -i] curing the acute pain in the shoulders शिरःपार्श्वंसशूलघ्नं...घृतम् AṣṭāSam. ii. 38. 1(4. 7)

अंसषण्ड (aṃsa-ṣaṇḍa) *m.* name of a country अंसषण्डो जनपदः JaineVyā. 203. 21 (on iii. 3. 75)

अंससंसक्त (aṃsa-saṃsakta) *adj.* A stuck at the shoulders अंससंस-क्तस्यांसदेशे बाहू छित्वा...आहरेत् SuśruS. iv. 15. 12; AṣṭāSam. i. 218. 8 (2. 4); B clinging to the shoulders उवसि वदनविन्धैरंससंसक्तकेशैः श्रिय इव गृहमध्ये संस्थिता योषितोऽद्य RtuSam. 5. 13.

अंससंस्थ (aṃsa-saṃstha) *adj.* situated in the shoulder-region (सर्वत्र वास्तुनिर्दिष्टः)...सर्वेन्द्रांससंस्थौ तु पूजनीयौ प्रयत्नतः MatsyaP. 253. 41.

अंससक्त (aṃsa-sakta) *adj.* stuck at the shoulders (दृढं कर्षत्)... बाहुं छित्वांससक्तस्य AṣṭāHr. ii. 2. 33.

अंससंकोचन (aṃsa-saṅkocana) *n.* contraction of the shoulders (a disease) अंससंकोचनं च ।...पित्तोद्भवानि KalyāKā. 18. 10.

अंससङ्ग (aṃsa-saṅga) *m.* a kind of disease of shoulders (of the elephants) प्रत्यङ्गसांकर्यमुखशिरःशिरोधराणां कृच्छ्रादुद्बहनमित्यंससङ्गः Hastyāyur. 336. 9 (2. 71)

अंससङ्गिन् (aṃsa-saṅgin) *adj.* resting on the shoulder ज्वलज्ज्व-लनतुल्येन कुठारेणांससङ्गिना RāmāMañ. 48. 5.

अंससंताप (aṃsa-santāpa) *m.* inflammation of the shoulders वायुः...करोति चांससंतापम् CaraS. vi. 8. 26 (1941 Ed.)

अंससंधि (aṃsa-sandhi) *m.* the joint of the shoulder मुसलेनोत्क्षिपेत् कक्षामंससन्धौ विसंहते SuśruS. iv. 3. 31; पश्चिमाङ्गं तनोः पृष्ठमंससन्धी तु जशुणी Vaija. 178. 69; NānārthāSam. i. 82. 467.

अंससमकृति (aṃsasama-kṛti) *adj.* raised to the shoulder-level, levelled to the shoulder सूचीकृते दक्षिणे च वामे चांससमकृतौ । कपित्यकेऽपि भारत्याः करः स्यादिति संमतः AbhinDa. 206.

अंसस्थ (aṃsa-stha) *adj.* sitting on the shoulder रक्षसः । अंसस्थतद्रधू-चक्रकान्तिप्रकटितात्मनः KathāSaSāg. iii. 4. 394; अंसस्थो वेतालः KathāSaSāg. xii. 11. 3; xii. 18. 2; xviii. 5. 8.

अंसस्थल (aṃsa-sthala) *n.* the shoulder-region अंसस्थलैः केचिदभिन्न-धैर्याः स्कन्धेषु संश्लेषवतां तरुणाम् । मदेन मीलन्नयनाः सलीलं नागा इव सस्तकरा निषेदुः Kirātā. 16. 30; अंसस्थलोऽसितकुङ्कुमपटवासधूलिपिञ्जरितदिशाम्...महीपती-नाम् Kād. 13. 21; 36. 16; अंसस्थलाभिहिताररवा भटानाम् HarVi. 7. 6; 36. 2; एतत्तस्य वचो निशम्य नृपतेरंसस्थलात् पूर्ववद् वेतालः स जगाम KathāSaSāg. xii. 16. 39; xii. 24. 61; VikraDeC. 9. 58; NaisC. 11. 81; काश्चित्...मांसलेंसस्थले... लिलिखुः पत्रवल्लीः PāṇḍaC. 2. 228; Subhāsi. 1585; SṛṅgāSar. 130.

अंसस्थलाग्र (aṃsasthalāgra) *n.* the top of the shoulder-region अनधि-गतनृपाज्ञाविघ्नतेच्छेषु दुःस्थस्थितिषु परिमृशन्सु स्थूलमंसस्थलाग्रम् Kapphipā. 4. 2.

अंसस्थली (aṃsa-sthālī) *f.* the (broad) shoulder-region अंसस्थली... युगादिदेवस्य...मरकतोपलवद्धभूमिशोभां दधाति PārśvC. 7. 366.

अंसस्रंसिन् (aṃsa-sraṃsin) *adj.* slipping down from the shoulder स मुनिः...अंसस्रंसिनः शापशासनपट्टस्येव ग्रथनन् ग्रन्थिम्...कृष्णाजिनस्य HarṣaC. 15. 6; अंसस्रंसिजलार्द्रजर्जरजटाजूटैर्मैनाङ्गमन्थराः...जरत्तापसाः NalaCa. 5. 37.

अंसहार (aṃsa-hāra) *m.* [included in *bhastrādāgana*] burden on the shoulder भन्नादिभ्यः घृन् P. iv. 4. 16; भस्त्रेन(? ण) हरतीति भस्त्रिकः । भस्त्रिकी ।...अंसभार । अंसेभार । अंसहार Prasā. i. 825. 3; भन्नादिभ्यस्तेन हरतीत्येतस्मिन्नर्थे घृन् भवति ।...अंसहार CāndraVr. on iii. 4. 15.

अंसग्रा (aṃsāgra) *n.* the top of the shoulder अंसाग्रादवतारितम् । नत्वा निश्चयदत्तम् KathāSaSāg. vii. 3. 183.

अंसाधिरोह (aṃsādhiroha) *m.* the act of mounting on the shoulders अथैर्भाजाभवनीपतीनामंसाधिरोहादपि माननीयः । पादाश्रयोऽस्य Raghunā. 7. 26.

अंसान्त (aṃsānta) *m.* the shoulder-end अंसान्तविश्रान्तकुचान्तचक्रमा-क्षिप्य कान्तेन तमर्धपीतम् । बिम्बौष्ठमाक्षिप्य...कुलटाप्यधावत् RāghPāp.(Dha.) 8. 42; अंसान्तौ पीठबन्धनौ Vaija. 178. 70.

अंसाभरणता (aṃsābharana-tā) *f.* the state of being an ornament of the shoulder हरिं शूलप्रोतं यद्गमयदंसभरणतां...गिरिशः DevīPañ. 5. 22.

अंसाभिताप (aṃsābhitāpa) *m.* burning sensation in the shoulders घृतम्...अंसाभितापमग्निं च विषमं संनियच्छति CaraS. vi. 3. 221 (1941 Ed.); vi. 8. 30 (1941 Ed.) = SiddhYo. 1. 251; घृतं...क्षयकासशिरःपार्श्वहृच्छूलांसाभिताप-नुत् AṣṭāSam. ii. 7. 21 (4. 2)

अंसाभिमर्शन (aṃsābhimarśana) *n.* touching the shoulders कुमार-स्यांसाभिमर्शनपूर्वकसमीपानयनविधायकहिरण्यकेशिसूत्रे BālamBha. i. 56. 25 (on I. 14)

अंसार्ध (aṃsārdha) *m. n.* half the portion or any part of the shoulder वहन्तमंसार्धविलम्बिनीर्जटाः ।...विशांपतिवैष्णवमहर्षिमैक्षत NavaSāC. 13. 10.

अंसावतंस (aṃsāvataṃsa) *m. n.* ornament of the shoulder ते निस्थिरे नृपतिमन्यमिमाममुष्मादंसवतंसशिविकांशभृतः पुमांसः NaisC. 11. 56.

अंसावधि (aṃsāvadhī) *adj.* that which has the shoulders as the limit षट्त्रिंशदङ्गुलं मानं पृष्ठमंसावधि स्मृतम् JayāS. 20. 45.

अंसावमर्द (aṃsāvamarda) *m.* rubbing or friction of the shoulders केयूरचक्रनिकरैस्त्रिंशदधिपानामंसावमर्दपतितैर्मणिकुट्टिमोर्वी । रेजे HarVi. 7. 52.

अंसावमर्दन (aṃsāvamardana) *n.* severe pain in the shoulders वेग-प्रतीघातात्...कुर्यात्...अनिलः । प्रतिघ्यायं च कांसं च...ज्वरमंसावमर्दनम् CaraS. vi. 8. 20 (1922 Ed.) also अंसावमर्द.

अंसावलम्बिन् (aṃsāvalambin) *adj.* [f. -i] A hanging down from the shoulder अंसावलम्बिन्धवलयज्ञोपवीतम्...अङ्गमुद्बहन्तं... जाबालिमपश्यम् Kād. 42. 13; अंसावलम्बिना ब्रह्मसूत्रेण पवित्रीकृतकाया ।...देवी सरस्वती HarṣaC. 13. 6; 153. 4; 164. 15; अंसावलम्बिशवलं मृगचर्म विभ्रत् HarVi. 39. 7; अंसावलम्बिनी... रत्नमाला Yādavā. 12. 75; B resting and hanging down on the shoulder(s) अंसावलम्बिमणिकणिकरुपाशम् SubhāDha. 1. 2 = Tapatisaṃvarana 1. 2; अंसा-वलम्बिधवलचामरसुरेन्द्रसेवितसव्यापसव्यपाश्वी...प्रतिमामपश्यत् TilaMañ. 217. 5; अंसावलम्बिनीविभ्रत् संध्याभ्रकपिशा जटाः NavaSāC. 11. 32; अंसावलम्बिकरधृतकचं...वपुरस्त्रमनङ्गस्य तव ĀryāSaSā. 55.

अंसास्फोट (aṃsāsphoṭa) *m.* striking the shoulders (as a challenge) अंसास्फोटपट्टयुधिष्ठिरमसौ हन्तुं प्रविष्टोऽजुनः SāhiDa. 202. 5.

अंसिका (aṃs-ikā) *f.* [probably for *āsikā*] sitting arrangement o ra chamber for gambling अंसिकास्तासु चैकैकमक्षय्यं प्रवर्तते BrKathāK. 36. 4.

अंसीय (aṃs-īya) *adj.* relating to the upper corner महावेद्या उत्तरा-दंसीयाच्छङ्कोर्वैद्यन्तेन द्वादश प्रतीचः प्रक्रमान् प्रकामति BaudhSS. i. 182. 11 = ii. 21. 11.